

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D., a Mgr. Filipa Skřivana v právní věci

žalobce: **HULMAN – kovošrot s.r.o.**
sídlem Vídeňská 999, Pohořelice
zastoupen JUDr. Ivou Zlochovou, advokátkou
sídlem Havlíčkovo nám. 153/2, Žďár nad Sázavou

proti
žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
sídlem Žerotínovo nám. 449/3, Brno

za účasti: **město Moravský Krumlov**
sídlem Klášterní náměstí 125, Moravský Krumlov
zastoupeno Mgr. Lenkou Palátovou, advokátkou
sídlem Jana Palacha 954/4, Znojmo

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1.12.2022, č.j. JMK 169306/2022,
sp. zn. S-JMK 104842/2022 OŽP-Moi,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

IV. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce brojí proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1.12.2022 (jak plyne z údajů o jeho vypravení), č.j. JMK 169306/2022, sp. zn. S-JMK 104842/2022 OŽP-Moi, kterým žalovaný částečně změnil rozhodnutí Městského úřadu Moravský Krumlov, odboru životního prostředí (dále jen „vodoprávní úřad“), ze dne 5.5.2022, č.j. MUMK 8151/2022, sp. zn. SMUMK 8139/2022 OŽP/RAB2. Vodoprávní úřad tímto rozhodnutím podle § 42 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“), a § 143 odst. 1 písm. a) a odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), uložil žalobci povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu, mimořádného ohrožení jakosti povrchových vod, a zajistit likvidaci havárie ve smyslu § 40 vodního zákona spočívající v odtěžení kontaminované zeminy a s tím odstranění znečištěné vegetace po vyplavení ropných látek z areálu provozovny žalobce v průmyslové zóně u vlakového nádraží v Moravském Krumlově, dešťovou kanalizací do otevřeného příkopu a dále do Vinohradského potoka, který je pravobřežním přítokem řeky Rokytne, a to na pozemcích parc. č. 2081/1, 2078/1, 2078/16, 2080/26, 2233/9, 2223/4, 2223/3, 2223/2, 2223/1, 2628/1, 2792/2, 2762/15, 2762/14, 2762/13, 3053/7, 2053/6, 3053/5, 3053/3, 2762/12, 2462/11, 2762/10, 2462/9, 2762/8, 2762/7, 2762/6, 2762/5, 2762/4, 2762/3, 2762/1, 1947/1, v katastrálním území M. K., a odčerpání ropných látek zachycených v korytě Vinohradského potoka; za tímto účelem vodoprávní úřad uložil žalobci konkrétní pokyny.

I. Shrnutí procesního postojů žalobce

2. Žalobce namítá, že napadené rozhodnutí je nezákonné, věcně nesprávné a nepřezkoumatelné. Žalovaný se dostatečně nezabýval otázkou, kdo je skutečným původcem závadného stavu, a neuvedl, jakou povinnost žalobce ve vztahu k ochraně povrchových nebo podzemních vod porušil. Není zřejmé, na základě čeho dospěly správní orgány k tomu, že žalobce je původcem havárie.
3. Podle žalobce je odkaz na protokol vodoprávního úřadu ze dne 5.5.2022, č.j. MUMK8139/2022, nedostačující a neprůkazný; není z něj zřejmé, jaké látky unikly, kdo je původcem havárie a jaké povinnosti žalobce porušil. Vnější šachta, byť z ní byl cítit zápach, je volně přístupná komukoli. Vodoprávní úřad ani neodebral vzorky, které by identifikovaly žalobce jako původce znečištění. Žalobce ve své argumentaci poukazuje na zprávu Českého hydrometeorologického ústavu ze dne 23.5.2022, z níž se podává, že dne 4.5.2022 mezi sedmnáctou a osmnáctou hodinou přešly přes danou oblast velmi intenzivní bouřky a lijáky. Do prostředí se tak mohly dostat látky, které nepochází od žalobce. Správní orgány se s těmito otázkami nevypořádaly a neprovedly řádné šetření.
4. Žalobce odmítá tvrzení žalovaného, že by byl opakovaně žádán o vstup do areálu za účelem odebrání vzorků z kanalizačních vpustí, neboť od počátku naopak požaduje, aby byly vzorky odebrány.
5. Pouhé tvrzení, že do veřejné šachty ústí dešťová kanalizace vedoucí z areálu žalobce, není jednoznačným důkazem o tom, že původcem havárie je právě žalobce. Provozní náplně Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

automobilů se nenachází pouze u žalobce, ale i u ostatních společností v průmyslovém areálu. Podle žalobce nebylo prokázáno, odkud látky pochází. Svědecká výpověď Ing. A. S., velitele hasičské stanice Moravský Krumlov, do řízení nepřinesla nic nového. Tvrzení, že správní orgán má lokalitu dobře zmapovanou, nijak neprokazuje, že ropné látky pochází výlučně od žalobce.

6. Žalobce dále namítá, že dne 5.10.2022 požádal o odročení ústního jednání z důvodu kolize tohoto jednání s jiným jednáním zástupkyně žalobce. Přesto žalovaný této žádosti nevyhověl. Žalovaný tak porušil právo na řádný proces a na řádné zastupování žalobce. S přihlédnutím k délce odvolacího řízení žalovaný nepostupoval tak, aby účastníkům řízení nevznikaly zbytečné náklady.
7. Z uvedených důvodů rozvedených v replice žalobce navrhuje, aby zdejší soud žalobou napadené i jemu předcházející rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Na svém procesním stanovisku žalobce setrval po celou dobu řízení před zdejším soudem.

II. Shrnutí procesního postoje žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření se žalobou nesouhlasí, napadené rozhodnutí považuje za správné a odůvodněné. Žalobce v žalobě neuvádí žádné nové skutečnosti, kterými by se žalovaný ve svém rozhodnutí již nezabýval. K námitce týkající se ústního jednání žalovaný uvádí, že žádost o odročení jednání obdržel v době, kdy již nebylo reálné ostatní účastníky řízení o odročení jednání včas informovat. S ohledem na zjištěné informace pak žalovaný jednatele žalobce opakovaně nepředvolával.
9. Žalovaný navrhl, aby zdejší soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Taktéž žalovaný setrval na svém procesním postoji po celou dobu řízení před zdejším soudem.

III. Posouzení věci

10. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s.ř.s.“), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
11. Zdejší soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a bez jednání za splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s.ř.s. dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
12. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že dne 5.5.2022 došlo ke znečištění koryta Vinohradského potoka, který je pravobřežním přítokem řeky Rokytne na 17. říčním km. Není sporu ani o tom, že původ znečištění vedl k výusti dešťové kanalizace z průmyslové zóny u vlakového nádraží na pozemku parc. č. 2038/1, k.ú. M. K., kde se nachází areál žalobce. Žalobce rozporuje závěr správních orgánů, že byl původcem havárie, konkrétně, že závadné látky (které tuto havárii způsobily) unikly z jeho areálu. Spolu s tím také namítá, že správní orgány nepostavily najisto, o jaké látky se ve skutečnosti jednalo.

13. Podle § 143 odst. 1 písm. a) správního řádu mohou oprávněné úřední osoby rozhodnutím ukládat povinnosti na místě hrozí-li životu nebo zdraví osob bezprostřední nebezpečí, hrozí-li bezprostředně někomu vážná majetková újma anebo dojde-li k náhlé havárii.
14. Podle § 143 odst. 2 správního řádu je předpokladem uložení povinnosti na místě zjištění stavu věci. Rozhodnutí se vyhláší ústně, jeho písemné vyhotovení se bez zbytečného odkladu doručuje dodatečně. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, nemá odvolání proti takto vyhlášenému rozhodnutí odkladný účinek. O ústním vyhlášení rozhodnutí se vždy na místě vydá písemné potvrzení (§ 67 odst. 3), které obdrží účastník.
15. Podle § 39 odst. 1 vodního zákona jsou závadnými látkami látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod (dále jen „závadné látky“). Každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí.
16. Podle § 40 vodního zákona je havárií mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod (odst. 1). Za havárii se vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými závadnými látkami, popřípadě radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů (odst. 2). Dále se za havárii považují případy technických poruch a závad zařízení k zachycování, skladování, dopravě a odkládání látek uvedených v odstavci 2, pokud takovému vniknutí předchází (odst. 3).
17. Podle § 41 odst. 1 vodního zákona je ten, kdo způsobil havárii (dále jen „původce havárie“), povinen činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie. Přitom se řídí havarijním plánem, popřípadě pokyny vodoprávního úřadu a České inspekce životního prostředí.
18. Podle § 42 odst. 1 vodního zákona k odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen „závadný stav“) uloží vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (dále jen „původce závadného stavu“), povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu (dále jen „opatření k nápravě“), popřípadě též opatření k zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci. Náklady na provedení opatření k nápravě nese ten, jemuž bylo opatření k nápravě uloženo. Pokud je ten, komu byla uložena opatření, neplní a hrozí nebezpečí z prodlení, zabezpečí opatření k nápravě vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí na jeho náklady. Pokud k havárii došlo v důsledku zásahu Hasičského záchranného sboru České republiky nebo jednotek požární ochrany, nepovažují se za původce havárie, jestliže k zásahu použili přiměřených prostředků.
19. Jak plyne z § 143 odst. 2 správního řádu, předpokladem pro rozhodnutí na místě je dostatečné zjištění skutkového stavu; účelem takto vydaného rozhodnutí je bezodkladně, rychle a efektivně řešit nastalou situaci, a to za splnění podmínek stanovených v § 143 odst. 1 správního řádu. Skutečnost, že jde o rozhodnutí ústně sdělené v zásadě bezodkladně po zjištění relevantních skutkových okolností, se pak logicky promítá do formulační a

obsahové stránky tohoto typu rozhodnutí, nicméně i toto rozhodnutí musí obstát po stránce věcné správnosti a přezkoumatelnosti.

20. Z odborné literatury se k tomuto typu rozhodnutí podává, že „řízení na místě je zvláštním typem správního řízení, které se vyznačuje nižší mírou formálnosti a jehož účelem je umožnit správním orgánům bezprostředně reagovat na určitou situaci, kdy vydání rozhodnutí nesnese odklad...první skupinou případů, ve kterých je možné ukládat povinnosti v řízení na místě, jsou situace, kdy hrozí bezprostřední nebezpečí životu nebo zdraví osob, nebo hrozí někomu bezprostředně vážná majetková újma, anebo dojde k náhlé havárii...Předpokladem uložení povinnosti na místě, tzn. předpokladem pro vydání rozhodnutí podle odst. 1 tohoto ustanovení, je zjištění stavu věci... Zjednodušený postup při zjišťování podkladů rozhodnutí odpovídá charakteru a průběhu řízení na místě, ve kterém není možné postupovat v plném rozsahu podle všech ustanovení upravujících zjišťování podkladů pro rozhodnutí...Vydané rozhodnutí pak v plném rozsahu podléhá opravným prostředkům i soudnímu přezkumu.“ (VEDRAL, J. Správní řád: Komentář. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, komentář k § 143 správního řádu) „Určitá správní řízení je možné v zájmu jejich rychlosti a efektivit vyvést rovněž na místo, tedy přímo v terénu. V těchto případech může oprávněná úřední osoba ukládat povinnosti zjednodušeným a méně formálním způsobem (pouze ústně). Tato neformálnost vychází z nezbytnosti řešit určité záležitosti bez zbytečného odkladu. Jedná se především o situace, kdy hrozí bezprostřední nebezpečí životu či zdraví osob nebo bezprostředně hrozí vážná majetková újma nebo dojde-li k náhlé havárii. Typickým příkladem, ve kterém se uplatní tento typ správního řízení, může být vznik živelní pohromy, havárie nebo potřeba provést odstranění stavby“ (Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 891). Rovněž mutatis mutandis srov. závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13.12.2011, č.j. 2 As 86/2011-62.
21. V nyní posuzované věci byla povinnost na místě uložena za účelem nápravy závadného stavu (tuto povinnost vodoprávní úřad konkretizuje ve výroku I. prvostupňového rozhodnutí) spočívajícího ve znečištění pozemků vodního toku ropnými látkami. Přestože byla žalobci uložena povinnost, je třeba zdůraznit, že řízení podle § 143 správního řádu nepředstavuje sankční řízení.
22. Pokud jde o skutkový podklad rozhodnutí na místě, tak z protokolu Městského úřadu Moravský Krumlov, odboru životního prostředí, ze dne 5.5.2022, č.j. MUMK 8139/2022, se podává, že dne 5.5.2022 v 7.48 hodin došlo k oznámení o znečištění řeky Rokytne ropnými látkami. Pracovníci vodoprávního úřadu provedli bezodkladně místní šetření na jezu u autobusového nádraží na 15. říčním km. Na místo byl rovněž přivolán velitel hasičské stanice Moravský Krumlov npor. Ing. A. S. Bylo zjištěno, že mastné skvrny do řeky natékají z Vinohradského potoka, který je pravobřežním přítokem řeky Rokytne na 17. říčním km (zde byli kaskádovitě umístěni sorbční hadi a aplikován sorbent k pohlcení ropných látek). Dále byla zjišťována příčina znečištění. Znečištění ropnými látkami bylo zřetelné v korytě Vinohradského potoka, u křížení se státní silnicí č. 3963, v blízkosti nám. J. Návesníka v městské části Rakšice. Znečištění bylo také zřejmé na okraji zmíněné městské části u vpusti na ulici Vinohradská. Kontrolou vyústění dešťové kanalizace z průmyslové zóny u vlakového nádraží a bližším ohledáním kanalizačních šachet bylo zjištěno, že ropné látky unikly z dešťové kanalizace areálu žalobce. Na místě samém byl společně se zástupci žalobce dohodnut postup k zabránění dalšího znečištění a újme na životním prostředí. Vodoprávní

úřad ústně nařídil žalobci povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu, o čemž mu předal písemné potvrzení, a následně, dne 6.5.2022, toto rozhodnutí vodoprávní úřad písemně vyhotovil. Součástí protokolu ze dne 5.5.2022, č.j. MUMK8139/2022, je rovněž mapa území zasaženého únikem ropných látek (délka trasy cca 2 km), včetně fotodokumentace jednotlivých míst znečištění.

23. Podle zdejšího soudu obsah protokolu ze dne 5.5.2022, č.j. MUMK 8139/2022, ve spojení s fotografiemi a mapou dostatečně zachycuje místo a rozsah závadného stavu; to ostatně žalobce ani nezpochybňuje.
24. V rámci doplnění dokazování žalovaný vyslechl Ing. A. S. (protokol ze dne 10.10.2022, č.j. 142345/2022). Ing. A. S. uvedl, že znečišťující látky byly identifikovány v místě „na střelnici“ (Rokytná). Poté spolu s dalšími přítomnými šli proti proudu dál (první sonda – ul. Okružní), dále k místu STK Moravský Krumlov, kde se vlévá do řeky Rokytné Vinohradský potok. Výše proti proudu Rokytné již k úniku nedocházelo. Svědek vypověděl, že tráva a okolní břehy Vinohradského potoka byly znečištěné látkou ropného původu a v šachtě ústí potrubí směrem do areálu žalobce (ve 2 až 2,5 metrech hluboko) byly viditelné i čichově znatelné stopy ropné látky. Svědek na dotaz, zda lze pohledově a čichově určit povahu znečišťující látky, odpověděl, že to lze určit na základě zkušeností a potvrdit rozborem, s tím, že ropné látky jsou většinou nezaměnitelné. Zápach byl podobný se zápachem, který byl cítit z celého areálu žalobce, a pokud jde o množství uniklých látek, to odhadovat nelze.
25. Součástí správního spisu jsou také doplňující informace vodoprávního úřadu ze dne 21.10.2022 (č.j. MUMK 18060/2022). Z nich plyne, že po obhlídce místa havárie a zjištění pravděpodobného původce pracovníci vodoprávního úřadu prováděli šetření u kanalizační šachty na parc. č. 2025/6, katastrálním území Moravský Krumlov. Postup prací byl projednáván především s J. H. a Ing. D. M. Písemné potvrzení o ústně vyhlášeném rozhodnutí převzal J. H., jednatel žalobce. Následky havárie byly podle vodoprávního úřadu zcela odstraněny a žalobce předal vodoprávnímu úřadu (k datu poskytnutí doplňujících informací) již závěrečnou zprávu o likvidaci havárie. Dále vodoprávní úřad poskytl žalovanému informace k řízení o dodatečném povolení stavby „Zpevněné plochy pro ekologickou likvidaci autovraků“, stavební objekty SO 06 – dešťová kanalizace a SO 07 – odlučovač lehkých kapalin na pozemku parc. č. 2038/1, katastrální území M. K., a pasport stavby dešťová kanalizace (březen 2019). Z této doplňující informace mimo jiné vyplynulo, že dne 12.12.2019 došlo k provedení kontrolní zkoušky pro ověření průchodnosti stávající dešťové kanalizace a identifikaci výpusti dešťové kanalizace v součinnosti s jednotkou Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje Moravský Krumlov a za účasti zástupců vodoprávního úřadu, žalobce a společnosti INDUSTRY MK, s.r.o. Během této zkoušky bylo za pomoci vápenné vody prokázáno, že stávající dešťová kanalizace odvádějící dešťové vody z areálu žalobce vyúsťuje samostatně volnou výustí na pozemku parc. č. 2078/1, katastrální území M. K. a není propojena s kanalizací vedoucí z areálu společnosti Industry MK s.r.o.
26. Pokud jde o námitku, že správní orgány neprokázaly, kdo je původcem havárie (a v jejím důsledku výskytu ropných látek v korytu vodního toku), pak žalovaný se touto námitkou zabýval na str. 10 a 11 napadeného rozhodnutí. Odkázal přitom na to, že již v roce 2020 provedl vodoprávní úřad v areálu žalobce zkoušku stávající dešťové kanalizace, včetně kanalizačních šachet, která zaústíje do otevřeného příkopu na pozemku par. č. 2078/1,

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

katastrální území M. K., a zjistil, že dešťové vody se odvádějí právě touto kanalizací. Dále žalovaný uvedl, že v bezprostředním sousedství areálu žalobce je areál společnosti RETEX a.s., avšak vzhledem k předmětu podnikání (silniční motorová doprava, výroba, obchod a služby) tato společnost nenakládá se závadnými látkami a nemůže být z povahy věci ani původcem havárie. Původcem nemůže být ani společnost Industry MK, s.r.o., neboť s ohledem na vzdálenost jejího areálu od areálu žalobce by tyto závadné látky nemohly odtékat z areálu této společnosti, což také potvrdil Ing. A. S. Žalovaný odkázal také na doplňující informace, které si vyžádal od vodoprávního úřadu, podle nichž žalobce ve stavebním řízení předložil vyjádření, v němž uvádí, že roku 2006 na základě kupní smlouvy nabyl pozemek parc. č. 2038/1 v katastrální území M. K. a budovy se všemi součástmi včetně dešťové kanalizace, která odvádí dešťové vody z areálu žalobce do Vinohradského potoka. Jediným možným původcem havárie podle žalovaného tak je pouze žalobce.

27. S touto argumentací se zdejší soud ztotožňuje a neshledává ji ani nelogickou ani nepodloženou, přestože závěr, že společnost RETEX a.s. provozující mimo jiné silniční motorovou dopravu, a tudíž nemůže být původcem úniku závadných látek, se jeví zdejšímu soudu zkratkovitý. Žalobcova argumentace však spočívá v zásadě pouze v poukazu na to, že původce znečištění mohl být i jiný subjekt. Toto žalobcovo tvrzení však nemůže vyvrátit závěry žalovaného ve světle výše popsaných skutečností týkajících se způsobu odvádění dešťových vod z areálu žalobce a jejich vyústění. Příčina byla identifikována na pozemku parc. č. 2038/1, k. ú. M. K. (ve vlastnictví žalobce), odkud unikly závadné látky. Jak vyplynulo z doplňujících informací vodoprávního úřadu, již v minulosti bylo při zmíněné zkoušce za pomoci vápenné vody prokázáno, že stávající dešťová kanalizace vyúsťuje samostatně volnou výustí právě na pozemku parc. č. 2078/1, k. ú. M. K. Ani v průběhu odvolacího řízení žalobce dostatečně podložený závěr vodoprávního úřadu o zdroji znečištění (areál žalobce) nevyvrátil, resp. nevyvrátil, že by právě tato šachta nesloužila zároveň jako dešťová kanalizace z jeho areálu.
28. Namítá-li žalobce, že původce závadného stavu nelze ztotožňovat s původcem havárie, pak ze správního spisu plyne, že dne 5.5.2022 byl na místě (u řeky Rokytne) nejprve zjištěn závadný stav a poté příslušní pracovníci zjišťovali jeho původ, tedy místo havárie, jejímž důsledkem byl na fotografiích zachycený závadný stav. Místo zdroje závadného stavu dostatečně spolehlivě zjistili a popsali jako areál provozovny kovošrotu (areál Hulman kovošrot), což je pro uložení opatření k odstranění závadného stavu v řízení na místě podle § 143 správního řádu žalobci coby právnické osobě v postavení provozovatele tohoto areálu zcela dostačující, přestože ke vzniku havárie mohly přispět kupř. i nadměrné dešťové srážky.
29. Namítá-li v této souvislosti žalobce, že není zřejmé, jakou povinnost měl zanedbat, pak z věty první § 42 odst. 1 vodního zákona předně plyne, že opatření k nápravě závadného stavu se mimo jiné ukládá původci tohoto stavu. Zdejší soud dále odkazuje na str. 11 napadeného rozhodnutí, kde žalovaný k této argumentaci žalobce s odkazem na § 39 odst. 1 vodního zákona uvedl, že žalobce je obecně povinen dodržovat ve svém areálu, který slouží ke sběru a zpracování vozidel s ukončenou životností, běžné provozní podmínky související s likvidací dešťových vod odtékajících ze střech, zpevněných ploch, komunikací a parkovišť v běžných situacích, a dále žalovaný pro případ nepříznivých klimatických podmínek (např. extrémní přívalové deště) a vzniku havárie (úniku velkého množství závadných látek) odkázal na § 41 vodního zákona, podle něhož má původce havárie povinnost činit

bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie. Tato povinnost podle žalovaného doplňuje obecnou prevenční povinnost stanovenou v § 39 odst. 1 vodního zákona.

30. Takové vypořádání odkazem na prevenční povinnost ve smyslu vodního zákona je zcela dostačující odpovědí na argument žalobce, že mu není zřejmé, jakou povinnost měl porušit; zdejší soud se s takovým vypořádáním pro účely tohoto typu řízení (§ 143 správního řádu) ztotožňuje a dodává, že pokud by z areálu žalobce unikly závadné látky přispěním kupř. silných dešťů, tak to nic nemění na povinnosti žalobce důsledky takového úniku odstranit, neboť do dešťové vody odtékající kanalizací z areálu žalobce se tyto závadné látky ropného původu musely dostat až kontaktem dešťové vody se zdrojem znečištění. Pokud vodní zákon stanoví, že každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrožily jejich prostředí, tak tato povinnost platí i pro případy ztížených povětrnostních podmínek jako jsou silné deště apod.; a povinnosti odstranit následky havárie se nelze zprostit odkazem na tzv. vyšší moc.
31. Žalobce dále namítá, že nebyly odebrány žádné vzorky, které by mohly přispět ke zjištění původce havárie.
32. Se žalobcem lze souhlasit v tom směru, že ze správního spisu skutečně neplyne, že by v den zjištění závadného stavu byly odebrány vzorky vody a půdy, které by potvrdily příčinu znečištění. K této námitce se vyjádřil již žalovaný v napadeném rozhodnutí tak, že nebylo pochyb o tom, že jde o ropné látky, a to jak z hlediska vizuálního, tak čichového; to potvrzuje jak protokol ze dne 5.5.2022, č.j. MUMK 8139/2022, tak svědecká výpověď Ing. A. S. Ropné látky tedy bylo možné prokazatelně identifikovat opticky i typickým zápachem, a to žalobce nevyvrací. Žalovaný rovněž uvedl, že v tomto případě nebylo účelné, aby vodoprávní úřad vzorky obstaral, neboť analýzy vzorků nejsou k dispozici ihned. S touto argumentací žalovaného se pro účely vydání rozhodnutí na místě ztotožňuje i zdejší soud. S ohledem na závadný stav, který bylo potřeba začít odstraňovat ihned, nebylo ani možné (a ani nezbytné s ohledem na charakteristický zápach látek ropného původu) pro účely uložení povinnosti žalobci opatřit laboratorní rozbor vzorků látek. Se žalobcem lze souhlasit v tom směru, že tento postup by byl jistě vhodným a žádoucím a měl by být realizován co nejdříve, nicméně eventuálně pro navazující sankční řízení; v případě potřeby reagovat na nastalý stav bezodkladně postupem podle § 143 správního řádu ve spojení s § 42 odst. 1 vodního zákona, tedy téhož dne, musí obstát popis závadného stavu bez výsledků laboratorních rozborů (ty byly pořízeny až na základě odběru provedeného dne 25.5.2022). A tomu požadavku vodoprávní úřad dostál, stejně jako požadavku na dostatečný popis havárie. Havárií je ve smyslu § 40 odst. 1 a 2 vodního zákona mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod, přičemž za havárii se vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami. Shora popsany stav spočívající ve znečištění pozemků v korytě Vinohradského potoka lze bez jakýchkoli pochybností označit za havárii odpovídající dikci § 40 odst. 1 a 2 vodního zákona. Namítá-li pak žalobce, že tato havárie není ve výrocích obou po sobě jdoucích rozhodnutí správních orgánů detailně popsána, pak ani tato námitka není důvodná. Z obou rozhodnutí plyne, že znaky havárie dle právě citované právní úpravy jsou dostatečně popsány. Pokud jde o nesouhlas žalobce s tvrzením, že byl opakovaně žádán o vstup do areálu za účelem odebrání vzorků

z kanalizačních vpustí, tak bez ohledu na to, že tento prostý nesouhlas zůstává v rovině tvrzení, tak podstatné je, že pro účely rozhodnutí na místě nebyly laboratorní rozborů vzorků potřeba; k těmto námitkám je třeba opět akcentovat, že v nyní posuzované věci jednak nešlo o sankční řízení a dále, pokud jde o důkazní stav, o který se rozhodnutí vodoprávního úřadu ze dne 5.5.2022 opíralo, ten mohl vycházet pouze z téhož dne zjištěných skutečností.

33. Pokud jde o procesní námitku týkající se nařízeného ústního jednání, pak ani tuto námitku zdejší soud důvodnou neshledal.
34. Ze správního spisu plyne, že jednatel žalobce byl předvolán k ústnímu jednání na 10.10.2022 od 10.00 hod. Toto předvolání bylo jednateři žalobce doručeno dne 3.10.2022 (zásilka byla připravena k vyzvednutí již dne 23.9.2022) spolu s poučením, že nemůže-li se jednatel žalobce v uvedený termín dostavit ze závažných důvodů, je povinen se bezodkladně správnímu úřadu omluvit. Součástí správního spisu je žádost zástupkyně žalobce ze dne 5.10.2022 o odročení jednání z důvodu, že se zástupkyně žalobce bude účastnit jiného jednání u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou. Součástí žádosti o odročení je také plná moc zástupkyně jednatele žalobce pro účely jednání.
35. Na tuto žádost žalovaný reagoval sdělením, že žalobce byl předvolán jako fyzická osoba a z důvodu nutnosti osobní účasti nemůže zplnomocnit jinou osobu. Žalovaný také sdělil, že ústní jednání nelze odročit, neboť nelze seznámit veškeré obeslané účastníky s náhradním termínem jednání.
36. K požadavku účasti jednatele žalobce na ústním jednání dne 10.10.2022 zdejší soud odkazuje na
§ 59 správního řádu, podle něhož správní orgán předvolá osobu, jejíž osobní účast při úkonu v řízení je k provedení úkonu nutná. Předvolání musí být písemné a doručuje se do vlastních rukou s dostatečným, zpravidla nejméně pětidenním předstihem. V předvolání musí být uvedeno, kdo, kdy, kam, v jaké věci a z jakého důvodu se má dostavit a jaké jsou právní následky v případě, že se nedostaví. Předvolaný je povinen dostavit se včas na určené místo; nemůže-li tak ze závažných důvodů učinit, je povinen bezodkladně se s uvedením důvodů správnímu orgánu omluvit.
37. Doručením předvolání tak vzniká předvolané osobě povinnost dostavit se včas na místo určené správním orgánem. Této povinnosti se lze přitom zprostit pouze ze závažných důvodů uvedených v omluvě.
38. Žalobci lze přisvědčit v tom směru, že v předvolání není dostatečně popsán důvod osobní účasti jednatele žalobce na ústním jednání. Protože později správní orgán na osobní účasti jednatele již s ohledem na dostatečně zjištěný skutkový stav netrval, jde o procesní pochybení bez vlivu na zákonnost řízení jako celku. Pokud jde o omluvu zástupkyně z ústního jednání, pak kolize několika jejích jednání není bez dalšího tím důležitým důvodem, který by měl správní orgán akceptovat jako náležitou omluvu z ústního jednání (bod 17 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30.4.2014, č.j. 8 As 107/2013-46). Měli pak být tato omluva považována správními orgány za řádnou, musí zástupce vysvětlit, zda a proč nelze v daném případě využít substituci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.10.2016, č.j. 5 As 1/2016-51). Tyto důvody žádost zástupkyně žalobce (i jeho jednatele) o odročení postrádala.

39. Namítá-li žalobce, že správní orgán měl postupovat v souladu s § 6 odst. 2 správního řádu tak, aby účastníkům nevznikaly zbytečné náklady, pak není zřejmé, z čeho žalobce dovozuje, že by žalovaný neuznáním omluvy z ústního jednání této povinnosti nedostál. Poukazuje-li žalobce v této souvislosti na délku odvolacího řízení, pak ani v tomto bodě mu nelze dát za pravdu, neboť žalovaný na základě žalobcem uplatněných odvolacích námitek doplňoval spisový materiál a prováděl dokazování; žádné zbytečné náklady vzniklé žalobci z takového postupu na základě obsahu správního spisu zdejší soud neshledává.
40. Z výše uvedených důvodů tedy zdejší soud neshledal žalobu důvodnou a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by atakovala zákonnost napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

IV. Náklady řízení

41. O nákladech řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu nenáleží právo na náhradu nákladů řízení; to by náleželo procesně úspěšnému účastníkovi, kterým byl žalovaný. Zdejší soud však nezjistil, že by žalovanému vznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.
42. Ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení pak zdejší soud rozhodl tak, že nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě. Osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu pouze těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil; případně ji soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných na návrh přiznat i náhradu dalších nákladů řízení (§ 60 odst. 5 s.ř.s.). V daném případě však žádná z těchto zákonem předvídaných situací nenastala.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. října 2024

pokračování
10/2023

11

62 A

David Raus v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.